

Cinc poetes italians

Marc GRANELL

Italo Calvino, en «L'italià, una llengua entre les altres llengües», article aparegut en *Il contemporaneo*, suplement mensual de *Rinascita*, el 30 de gener de 1965, parlava, amb el seu to irònic habitual, de la gran sort d'alguns escriptors italians «que guanyen en ser traduïts», ja que «una bona traducció italiana d'un llibre estranger (...) pot arribar a conservar un cert sabor de l'original; un llibre d'un escriptor italià, traduït de la millor forma possible, a qualsevol altra llengua, conserva del seu sabor original una part molt més reduïda o res en absolut».

Quasi s'ha convertit ja en un costum la discussió sobre la validesa o no de les traduccions, sobretot de les traduccions poètiques. Una discussió que acaba, quasi sempre, amb

el reconeixement, malgrat tot, de la seua necessitat. I més encara en una cultura com la catalana i en uns moments com els que vivim. Ser no és només alear, sinó relacionar-se directament i en peu d'igualtat amb la realitat que ens envolta. És per això que l'esforç que des de fa un temps s'està realitzant en el camp de la traducció és un dels fets que ens han de proporcionar més optimisme.

Un dels últims resultats d'aquest esforç ha estat, dins l'àmbit de la poesia, la reedició que l'editorial Empúries ha publicat de *Cinc poetes italians*, de Tomàs Garcés. Llevat d'algunes excepcions molt encomiables —com la traducció de l'*Obra poètica* de Salvatore Quasimodo feta en 1961 per J. M. Bordàs o la de *Treballar cansa*, de Cesare Pavese, reialitzada per Josep M.

Salvatore Quasimodo, un dels poetes antològats

Munoz—, la poesia italiana del nostre segle, tan rica i pròxima a nosaltres, no ha gaudit, per part dels nostres traductors, de l'interès que cabia esperar.

Garcés selecciona per a la seua antologia cinc dels més importants poetes ita-

lians del Nou-cents: Umberto Saba (1883-1957), Vincenzo Cardarelli (1887-1959), Giuseppe Ungaretti (1888-1970), Eugenio Montale (1896-1981) i Salvatore Quasimodo (1901-1968). La visió que ens aporta del recorregut de la poesia italiana d'aquest segle és reduït, encara que significatiu. El plantejament de Garcés en fer aquesta obra no era mostrar-ne un panorama ampli, ni tan sols fer-nos conèixer la millor part dels poetes antològats, sinó fer unes versions dels poetes que a ell més li arribaven i —com reconeix Marià Mament en el pròleg— dels poemes que tenien certes afinitats amb la seua poesia.

Açò li fa superar aquella dificultat de què parla Calvino i aconsegueix transmetre'ns el sabor irrepetible que cada poema té, a través no sols de l'expressió més fidel possible del concepte, sinó també de l'acurada adaptació de la música, del ritme, que el fan.

Amb Hadley Chase no t'avorries

Ferran TORRENT

La suficiència imaginativa de James Hadley Chase ha estat, potser, una de les causes de la constant polèmica que s'alça a l'entorn d'aquest escriptor, també conegut com el Marqués de Sade de la novel·la negra, que morí el passat dia set de febrer en la localitat de Verey (Suïssa).

En la dècada dels quaranta, alguns escriptors nord-americans, entre els quals hi havia Ernest

Hemingway i William Faulkner, expressaren la seua protesta per les vendes massives que assolien els novel·listes del gènere negre. Al respecte, hi ha «piques» literaris entre David Goodis i Hemingway, que podeu trobar en la novel·la *Luces de Hollywood*, de Goodis.

William Faulkner escrigué, aleshores, la seua famosa novel·la *Santuari*, un llibre que s'apropava molt al codi del gènere negre, tot i que amb una estructu-

ra diferent. *Santuari* arribà a la xifra de vint milions d'exemplars venuts. Tot just publicada la novel·la, Hadley Chase anuncià la intenció de fer un treball inspirant-s'hi: aquella novel·la fou *No hi ha orquídies per a miss Blamdish*. Amb aquest anunci mig plagi, Hadley Chase pretenia demostrar a l'«intrús» Faulkner, que per a ser novel·lista negre havia de ser alguna cosa més que un bon escriptor. Faulkner necessitava, segons el parer de Chase, captar psicològicament el clima de violència inherent en una banda de segrestadors.

No hi ha orquídies per a miss Blamdish és un *Santuari* tan ben fet, que Faulkner hauria d'haver demanat consell a Chase per a fer la seua novel·la. Però la suficiència de l'escriptor anglès no es va aturar ací, ja que el novel·lista ambientava els seus treballs a Nord-amèrica, sense conèixer aquell país. Ni tan sols l'argot, el qual utilitzava mitjançant un diccionari. I així fins a cent títols, que conformen l'obra de l'autor. Per força, un obra tan extensa ha de presentar altibaixos. És cert, però, que mai no em vaig avorrir llegint una novel·la seua.